

NHẬN THỨC VỀ NỘI DUNG VÀ HÌNH THỨC CƠ BẢN CỦA VIỆC GIÁO DỤC Ý THỨC CHÍNH TRỊ CHO SINH VIÊN VIỆT NAM TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

TẠ THÙY DƯƠNG*

Ngày nhận bài: 31/03/2017; ngày sửa chữa: 13/04/2017; ngày duyệt đăng: 14/04/2017.

Abstract: Based on defining the role and importance of raising political awareness for students in developing personality, lifestyles and morality, the fact shows that it is necessary to design appropriate contents and forms of political awareness education for students. In this article, author mentions some concepts of political awareness education and also proposes some contents and forms of raising political awareness for students in current period.

Keywords: Content and form, political awareness, Vietnamese students.

1. Đặt vấn đề

Giáo dục ý thức chính trị, tư tưởng là vấn đề rất quan trọng trong quá trình đào tạo sinh viên (SV) hiện nay. Bên cạnh việc trau dồi kiến thức về chuyên môn, nghiệp vụ, họ cần kiên định, vững vàng về lý tưởng cách mạng, về Đảng và nhà nước ta. Qua đó, tránh được sự lệch chuẩn về chính trị, tư tưởng, đạo đức lối sống của thế hệ trẻ Việt Nam - những chủ nhân tương lai của đất nước. Do vậy, Đảng và nhà nước cần không ngừng đẩy mạnh công tác giáo dục ý thức chính trị cho SV. Để làm tốt công tác này, việc xác định nội dung và hình thức giáo dục ý thức chính trị phù hợp cho SV là yêu cầu quan trọng.

2. Nội dung

Ý thức chính trị là một hình thái ý thức xã hội, xuất hiện trong xã hội có giai cấp và nhà nước. Nó phản ánh mối quan hệ chính trị, KT-XH giữa các giai cấp, dân tộc và quốc gia, cũng như thái độ của các giai cấp đối với quyền lực nhà nước. Đặc trưng của ý thức chính trị là thể hiện trực tiếp và tập trung nhất lợi ích giai cấp.

2.1. Bản chất của việc giáo dục ý thức chính trị cho SV trong giai đoạn hiện nay: - *Giáo dục thế giới quan, nhân sinh quan khoa học, cách mạng cho SV, tạo cho các em niềm tin vào sự lãnh đạo của Đảng, kiên định đi theo con đường mà Đảng, Bác Hồ và nhân dân ta đã lựa chọn là độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội để xác định phương hướng lập thân, lập nghiệp;* - *Giáo dục cho SV ý chí tự lực, tự cường, tự tin vượt qua mọi khó khăn.* Trong nền kinh tế thị trường, mở cửa, hội nhập kinh tế quốc tế, "bùng nổ" thông tin mạnh mẽ như hiện nay, việc giáo dục ý thức chính trị cho SV nhằm giúp các em biết chọn lựa, tiếp thu những tinh hoa văn hóa và nâng cao khả năng phòng tránh

các âm mưu phá hoại, chia rẽ của các thế lực thù địch, không bị các thế lực thù địch lôi kéo, lợi dụng vào hoạt động chống phá sự nghiệp cách mạng; - *Giáo dục các giá trị tư tưởng, đạo đức, lối sống cách mạng cho SV.* Xét về chiều sâu, bản chất nhân văn của chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh chính là khoa học làm người, góp phần hình thành tư tưởng, đạo đức, lối sống mới tiến bộ của con người.

2.2. Về nội dung giáo dục ý thức chính trị cho SV trong giai đoạn hiện

Giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh cho SV nhằm trang bị cho các em thế giới quan duy vật, nhân sinh quan và phương pháp duy vật biện chứng để các em có cái nhìn đúng đắn về tự nhiên, xã hội, con người, có niềm tin khoa học vào mục tiêu cách mạng. Trong giai đoạn hiện nay, trong quá trình triển khai công tác này cần thực hiện một số yêu cầu sau:

- Những thế lực chống đối chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh đang xuyên tạc các học thuyết khoa học này và gieo rắc tâm lý hoài nghi, dao động cho lớp trẻ. Công cuộc đổi mới đang diễn ra với nhiều vấn đề rất phức tạp, để thu được thành quả, mỗi bước tiến cần trải qua thử nghiệm. Bên cạnh đó, mặt trái của cơ chế thị trường đã tác động đến *một bộ phận cán bộ, đảng viên nhận thức không đầy đủ, có biểu hiện thờ ơ lãnh đạm, giảm lòng tin, phai nhạt lý tưởng; số ít có biểu hiện bất mãn, thậm chí có người chống đối, nói và hành động trái với đường lối và quan điểm của Đảng.* Điều này đã nêu những gương xấu cho thế hệ trẻ nói chung và SV nói riêng. Do đó, việc

* Trường Cao đẳng nghề cơ điện Hà Nội

giáo dục ý thức chính trị cần cung cấp cho SV cơ sở lí luận khoa học để hiểu sâu và vận dụng đúng, sáng tạo đường lối quan điểm của Đảng.

- Giúp SV thấm nhuần đường lối quan điểm của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, sẵn sàng chiến đấu bảo vệ Tổ quốc, hăng hái thi đua học tập, lao động. Đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước là kết quả vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn cách mạng nước ta. Giáo dục đường lối, chính sách của Đảng và nhà nước giúp SV hiểu sâu sắc hơn chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, nhận thức đầy đủ quy luật khách quan của sự phát triển đất nước cũng như quyền lợi và trách nhiệm của mình đối với cách mạng Việt Nam. Sẽ rất sai lầm nếu chúng ta chỉ chú ý giáo dục cho SV các kiến thức văn hóa đơn thuần, mà không coi trọng đến việc cho các em thấy rõ những thành công, hạn chế, khó khăn và thử thách trong quá trình thực hiện đường lối đổi mới của Đảng. Do đó, nâng cao nhận thức và trách nhiệm của SV với việc thực hiện đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của nhà nước được coi là nhiệm vụ quan trọng của các trường đại học, cao đẳng.

- Giúp SV có nhận thức đúng đắn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, xem đó là con đường phát triển tất yếu của dân tộc. Mục tiêu của cách mạng Việt Nam là dành độc lập dân tộc, tiến lên xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội. Mục tiêu này đã được Hồ Chí Minh và Đảng ta khẳng định ngay từ khi Đảng ra đời. Điều đó vừa phù hợp với xu thế phát triển của xã hội loài người, vừa đáp ứng nguyện vọng của đông đảo các tầng lớp nhân dân Việt Nam. Trong bối cảnh hiện nay, vấn đề độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội cần được coi là mục tiêu song song. Liên quan đến công tác giáo dục ý thức chính trị cho thế hệ trẻ, có thể kể đến bốn nguy cơ chính: chệch hướng xã hội chủ nghĩa, diễn biến hòa bình, đánh mất bản sắc văn hóa dân tộc và quốc nạn tham nhũng. Chỉ có kiên trì con đường xã hội chủ nghĩa, chúng ta mới có thể tránh được các nguy cơ trên và mới có độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội thực sự.

- Hình thành cho SV niềm tin vào tương lai của đất nước, tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng. Khi SV có niềm tin vào sự nghiệp cách mạng sẽ có tác động tích cực tới nhận thức và thái độ của các em. Nếu SV có định hướng, có ý thức phấn đấu tốt, các em sẽ mạnh mẽ, kiên quyết, tự giác, không thụ động. Ngược lại,

nếu SV không tin tưởng vào sự nghiệp cách mạng, sẽ nảy sinh thái độ thờ ơ, không có lí tưởng cách mạng. Do đó, thái độ tích cực đối với sự nghiệp cách mạng là một yêu cầu cần thiết trong việc giáo dục ý thức chính trị cho SV.

- Giáo dục truyền thống dân tộc cho SV là nội dung quan trọng trong giáo dục ý thức chính trị. Truyền thống dân tộc Việt Nam được hình thành trong điều kiện tự nhiên, xã hội và lịch sử tạo nên những bản sắc riêng của dân tộc. Trải qua bao thế hệ, truyền thống dân tộc được lưu truyền, vun đắp và phát triển ngày càng phong phú. Giáo dục truyền thống dân tộc cho SV là việc làm có ý nghĩa sâu sắc để nâng cao ý thức, trách nhiệm cho các em trong việc gìn giữ và phát huy các giá trị truyền thống quý báu của dân tộc. Quá trình giáo dục truyền thống cho SV không chỉ tiếp thêm sức mạnh mà còn giúp các em phát triển truyền thống dân tộc lên một tầm cao mới, phù hợp với sự phát triển của thời đại.

- Cần giáo dục đạo đức, lối sống, thẩm mĩ cho SV nhằm hình thành và hoàn thiện nhân cách con người mới xã hội chủ nghĩa. Nên giáo dục xã hội chủ nghĩa ở nước ta là nền giáo dục toàn diện: Đức - trí - thể - mĩ,... Ý thức chính trị được tác động từ nhiều yếu tố, do đó cần giáo dục cho SV các nội dung khác như: đạo đức, pháp luật, mĩ học, văn hóa, lối sống. Nội dung giáo dục ý thức chính trị trong nhà trường càng phong phú và hoàn thiện bao nhiêu, thì tư tưởng, tình cảm của SV sẽ chuyển biến tích cực bấy nhiêu.

2.3. Về phương thức giáo dục ý thức chính trị cho SV trong giai đoạn hiện nay. Ở các trường đại học, cao đẳng, tồn tại các hình thức giáo dục ý thức chính trị sau:

- Giáo dục ý thức chính trị thông qua giảng dạy, học tập các môn học lí thuyết Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Có thể nói chức năng và nhiệm vụ cơ bản của các môn học lí luận nói chung là xây dựng thế giới quan khoa học và nhân sinh quan cách mạng cho người học. Nó được hình thành trên cơ sở hệ thống các tri thức, nguyên lí và quy luật. Tất cả các môn học lí luận như: *Triết học, Kinh tế chính trị, Tư tưởng Hồ Chí Minh, Chủ nghĩa xã hội khoa học, Lịch sử Đảng* đều thực hiện chức năng phương pháp luận, hình thành niềm tin cho SV.

- Giáo dục ngoại khóa của nhà trường bao gồm các hoạt động giáo dục ngoài chương trình chính thức, ngoài giờ lên lớp chính khóa, như: học tập, nghiên cứu các nghị quyết, chủ trương, chính sách

của Đảng, nhà nước, của ngành, địa phương; nắm được tình hình trong và ngoài nước có liên quan đến nhiệm vụ năm học, khóa học, đáp ứng yêu cầu giáo dục tư tưởng nhanh, kịp thời. Các hoạt động này được tiến hành kết hợp với tổ chức các hoạt động chính trị, xã hội, hội thảo, nói chuyện chuyên đề. Giáo dục ngoại khóa của nhà trường giúp SV nắm được sâu sắc các quan điểm, sự kiện chính trị trong và ngoài nước. Từ đó, SV xác định được phương hướng của bản thân, nâng cao hiểu biết và kỹ năng thực hành chính trị.

- Giáo dục thông qua các hoạt động đoàn thể mà SV tham gia. Hiện nay, chủ yếu SV tham gia các tổ chức Đoàn Thanh niên, Hội SV trong các trường đại học và cao đẳng. Mọi sinh hoạt, hoạt động của Đoàn Thanh niên và Hội SV đều nhằm giáo dục, nâng cao nhận thức chính trị cho SV; tổ chức các hoạt động cho SV hoàn thành tốt nhiệm vụ chính trị, tích cực tham gia xây dựng nhà nước, thực hiện thắng lợi các đường lối chủ trương của Đảng. Đoàn Thanh niên trong trường học còn là nơi giáo dục cho đoàn viên thể hiện được tính tiên phong gương mẫu, tích cực trong hoạt động chính trị. Thông qua việc tuyên truyền và vận động, thuyết phục, tổ chức các hoạt động chính trị xã hội, Đoàn Thanh niên và Hội SV tác động mạnh mẽ tới việc hình thành tình cảm, niềm tin, lí tưởng, nghĩa vụ, trách nhiệm, bản lĩnh và năng lực hoạt động chính trị của SV.

Giáo dục ý thức chính trị...

(Tiếp theo trang 134)

kế hoạch cụ thể, xác định mục tiêu rõ ràng và có phương pháp làm việc khoa học, phù hợp với nhu cầu thực tiễn. Có như vậy mới làm tốt công tác giáo dục YTCT cho SV trong giai đoạn hiện nay.

3. Kết luận

Trong giai đoạn hiện nay, vấn đề giáo dục, nâng cao YTCT của SV trong các trường cao đẳng, đại học có một ý nghĩa rất lớn. Giáo dục YTCT không chỉ tạo động lực cho SV, mà còn tạo động lực cho toàn xã hội, đưa sự nghiệp đổi mới của Đảng đi đến thắng lợi cuối cùng. Vì vậy, trong Văn Kiện Đại hội X, Đảng ta tiếp tục khẳng định đối với thế hệ trẻ, thường xuyên giáo dục chính trị, truyền thống, lí tưởng đạo đức và lối sống; tạo điều kiện học tập, lao động, giải trí, phát triển thể lực, trí tuệ. Phải đưa cuộc vận động

Giáo dục ý thức chính trị trong nhà trường gồm phức hợp các nội dung và hình thức tổ chức, biện pháp phong phú và sinh động để tiến hành, kể cả hoạt động giáo dục trong nhà trường qua các phương tiện như: phát thanh, truyền hình, qua mạng,...

3. Kết luận

Trong giai đoạn hiện nay, vấn đề giáo dục, nâng cao ý thức chính trị của SV trong các trường đại học, cao đẳng có ý nghĩa rất lớn. Giáo dục ý thức chính trị cho SV không chỉ tạo động lực cho toàn xã hội, sớm đưa sự nghiệp đổi mới của Đảng đi đến thắng lợi cuối cùng. Do đó, cần đưa cuộc vận động và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh trở thành việc làm thường xuyên trong toàn xã hội nói chung và cho SV nói riêng chứ không chỉ mang tính hình thức. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Thành Duy (2002). *Tư tưởng Hồ Chí Minh với sự nghiệp xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [2] Đoàn Nam Đàn (2002). *Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục thanh niên*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [3] Đặng Xuân Kỳ (chủ biên, 2005). *Tư tưởng Hồ Chí Minh phát triển văn hóa con người*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [4] Phạm Đình Nghiệp (2000). *Giáo dục tư tưởng cách mạng cho thế hệ trẻ Việt Nam trong tình hình mới*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [5] Trần Quy Nhơn (2004). *Tư tưởng Hồ Chí Minh về vai trò thanh niên trong cách mạng Việt Nam*. NXB Thanh niên.

và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh trở thành việc làm thường xuyên trong toàn xã hội nói chung và trong học sinh, SV nói riêng chứ không chỉ mang tính hình thức. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Thành Duy (2002). *Tư tưởng Hồ Chí Minh với sự nghiệp xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [2] Đoàn Nam Đàn (2002). *Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục Thanh niên*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [3] Đặng Xuân Kỳ (chủ biên, 2005). *Tư tưởng Hồ Chí Minh phát triển văn hóa con người*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [4] Phạm Đình Nghiệp (2000). *Giáo dục tư tưởng cách mạng cho thế hệ trẻ Việt Nam trong tình hình mới*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [5] Trần Quy Nhơn (2004). *Tư tưởng Hồ Chí Minh về vai trò thanh niên trong cách mạng Việt Nam*. NXB Thanh niên.